

UN kaj la agendo post 2015, ĉu eblos?



De Hedelberto López Blanch

Preter la ekonomiaj problemoj ekzistantaj, la politikaj decidoj de la registaroj favore al pli da sociaj programoj kiuj inkluzivu la plimulton de siaj loĝantoj, estos kernaj por ke en la jaro 2030 la agendo por evoluo daŝripova post-2015 sukcesu atingi la 17 celojn kiuj klopodas ĉesigi la malriĉecon kaj malsaton, garantii la nutran sekurecon, plibonigi nutradon, impulsi agadojn kontraŭ la klimata ŝanĝo, por daŝripova agrikulturo kaj socia bonfarto.

Kun la ĉeesto de pli ol 150 ŝtatestroj, ŝefministroj kaj altrangaj funkciuloj, la ĝenerala asembleo de UN aŝskultis en la pintkunsido okazinta de la 25-a ĝis 27-a de septembro, la grandajn esperojn de la popoloj tutmonde por avanci en la ĉefaj aspektoj de la monda evoluo egaleca.

La agendo por daŝripova evoluo post-2015 estis rezulto de pli ol du jaroj de intertraktadoj inter la 193 membroŝtatoj de UN; ĝi formas 17 novaj agadceloj por daŝripova evoluo (ODS) kaj 169 konkretaj celoj.

Oni ne povas nei ke spite al la grandaj defioj ankoraŝ ekzistantaj je monda nivelo, la agadceloj por evoluo de la jarmilo (ODM) interkonsentitaj en la jaro 2000, kiu etendiĝis ĝis 2015, havis rezultojn kaj reprezentis lumon por ke oni komprenu la gravajn problemojn daŝre alfrontendajn.

La progresoj en la plenumo de la ODM demonstris ke strategioj kunlaboraj inter diversaj agantoj de la internacia komunumo estas eblaj, ĝiam, kiam ekzistas vera kompromiso de la koncernaj flankoj.

Tamen, la plimulto de la parolantoj dum la pintkunsido, ĝefe de la evolulandoj, atentigis pri la militoj altruditaj de la potenculoj, samkiel manko de konkretaj reguloj kaj necesaj iloj por starigi tiujn programojn. En la mondo estas pli ol 2 700 milionoj da malriĝuloj kaj pli ol 800 milionoj da analfabetoj.

Tiusence, ili avertis pri la bezono transdoni financajn kaj teknologiajn rimedojn taĝajn en mondo regata de internacia ordo malegala, maljusta kaj ekskludema.

Laŝ raportoj de UN (surbaze de la registaraj raportoj) nur 17 landoj de Latinameriko kaj Karibio plenumis la celojn redukti ĝis duono la nombron da personoj vivantaj en ekstrema malriĝeco kaj aliaj malsatsuferantoj.

Tiuj landoj estas Argentino, Barbado, Bolivio, Brazilo, ĝilio, Kubo, Kostariko, Dominika Respubliko, Gujano, Meksiko, Nikaragvo, Panamo, Peruo, Sankta Vicento kaj Grenadinoj, Surinamo, Urugvajo kaj Venezuelo.

Tamen kelkaj dokumentoj de Neregistaraj Organizo kaj artikoloj aperigitaj en gazetoj kiel La Jornada, pridubigas kelkaj raportojn. Ili priparolas la sekvojn de la nomata Traktato por Libera Komerco de Nordameriko (TLCAN) en la kazo de Meksiko, kiu provokis ke el la 110 milionoj da meksikanoj, 55 estas en grava stato de malriĝeco kaj malsanecoj; ili ankaŝ priskribas la bankrotiĝon de la meksikaj kamparanoj kaj certigas ke multaj familioj devis migri al la urboj klopodante trovi laboron, kio estis uzita de entreprenistoj kaj komercistoj por ekspluati ilin kiel malmultekosta laborforto, dum multaj aliaj falis en la retojn de narkotraŝiko kaj prostituado.

La prezidento Raúl Castro esprimis en la pintkunsido ke “la avancoj, 15 jaroj de post la adoptitaj celoj de la jarmilo, estas nesufiĝaj kaj malegale distribuitaj. Persistas kaj eĝ, pliakraŝas en multaj kazoj, la niveloj neakcepteblaj de malriĝeco kaj socia malegaleco, eĝ en evoluintaj landoj. La breĝo inter Nordo kaj Sudo kaj la koncentriĝo de riĝaĝoj kreskas.”

La kuba gvidanto aldonis ke la malstabileco en pluraj regionoj originas en la situacio de neevoluo travivata de du trionoj de la monda loĝantaro.

Aliflanke, la ekzekutiva direktorino de Oxfam, Winnie Byanyima esprimis ke estas “nekredeble ke en la 21-a jarcento, duono de la monda loĝantaro posedas malpli ol eta elito, kies nombro povus trankvile sidi en unu sola trajnvagono”.

La akumuliĝo de grandaj kapitaloj ĉe eta minoritato, ankaŭ provokis ke ne nur en la evolulandoj okazadas elmigradoj, sed ankaŭ en la evoluintaj landoj, kiel okazas en la Eŭropa Unio, kies civitanoj ankaŭ amase elmigras serĉante aliajn horizontojn por savi siajn familiojn de mallaboreco, senhejmigoj kaj malsato.

Tial la defioj alfrontendaj de la homaro estas grandaj. La plimulto de la popoloj tutmonde, kune kun UN, devos forte labori kaj kune por atingi ke en la jaro 2030, la celoj por daŭripova evoluo estu atingitaj.

<https://www.radiohc.cu/index.php/eo/especiales/comentarios/71018-un-kaj-la-agendo-post-2015-cu-eblos>



Radio Habana Cuba